

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	6 frt — kr.
Negyedévre	1 50
Helyben na: noz kordva:	
Egész évre	8 frt — kr.
Negyedévre	2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	10 frt — kr.
Negyedévre	2 50

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására, vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, május 14.

Licztálás felfelé.

A híres szabadelvű tábor — meg kell vallani — szépen halad a licztálásban. Akár csak Ábrahámtól tanulták volna a licztálást, úgy folytatják a kvóta alkudozást, azzal a különbséggel, hogy a zsidók tiszteletre méltó ösátyja felülről kezdette és rohamosan haladt lefelé, a magyar liberalizmus vezérei pedig alulról — a status quo-nál — kezdik és csekély (de milliókat jelentő) törtekben haladnak felfelé.

A magyar kvóta bizottság üzeneteit mint valami nagy hazafias tettet üdvözölte a magyar sajtó. Ebben az elaboratumban, mely Falk Miksa tollából került ki, határozottan kijelentette a bizottság, hogy Magyarország kvótáját jogosan emelni nem lehet, az igazságnak és országunk erejének egyedül a mostani kvóta-arány felel meg.

Néhány nappal ezelőtt ugyanaz a Falk Miksa, aki a magyar bizottság üzeneteit fogalmazta, kijelentette lapjában az ország nagy ámulására, hogy a bizottság üzenete nem mondja azt, hogy nem lehet jogosan emelni országunk kvótáját, hanem csak azt, hogy a mostani számítási mód szerint nincs indokolva az emelés. De már tíz évvel ezelőtt hibát követtek el a számításban (megjegyzendő, hogy akkor is Falk volt az előadó.) Láng ki is korigálta e hibát és jogosnak tüntette ki 2%-nyi emelést.

Bánffy báró miniszterelnök már ujesztendőkör kiadta a jelszót, hogy »nem fogadjunk el ajándékot az osztráktól.« A

lovagiasságáról híres magyar tapsolt hozzá. Csak nem is lenne illő, hogy mi ajándékot fogadjunk el a némettől, aki annyi ideig tartományaként dirigált bennünket és szedte — nem az ajándékot, hanem a — hűbéradót.

Mit ért a miniszterelnök az ajándék elfogadása alatt? — elárulta nem rég a kvóta bizottság utolsó ülésén, amikor köszönetet mondott az alapos munkálatért, de egyuttal kijelentette mindjárt, hogy ez nem fogja akadályozni a kormányt abban, hogy a »lehetetlen helyzet« kikerülése miatt felemelje kvótánkat.

Azóta már hivatalosan is előterjesztette a felségnek, hogy kész meghozni azt az áldozatot, meg is ajánlott — amint hirlik — 34%-ot.

Ugy látszik még ez sem elég osztrák szomszédainknak. Legalább az a körülmény, hogy felvonultatták »az öreg ágyut« is, azt jelenti, hogy baj van. Tisza Kálmán hét év óta állhatatosan hallgat; ha most mégis szükségét látja annak, hogy egy bécsi lapban elmondja nézeteit a helyzetről és megfenyegesse az osztrák liberálisokat, — akkor nagy bajnak kell lenni.

Tisza Kálmán szintén aláírta a regnikoláris bizottság határozatát, váradi beszámolójában ki is jelentette, hogy ő a bizottság álláspontját fogadja el. És most minden tartózkodás nélkül kijelenti, hogy a monarchia tekintélye és ennek csorbítatlan épsége miatt a szabadelvű párt nem fog vonakodni »némi csekély töredékkal kiegészíteni« a kvótát. Sőt azt is megvallja a generális, hogy — habár 36%-ig nem is fog el menni a szabad-

elvű párt, — de tovább fog menni az ellenzéknel.

Ezt a becses vallomást kiegészíti Falknak azon nyilatkozata, hogy nem kell félni kormányválságtól, mert a miniszterelnök jeiltek közt egy sem akad, aki Bánffy bárót túlicztálná.

Őszintén, minden tartózkodás nélkül megvalljuk, hogy értesülésünk szerint mindkét nyilatkozat megfelel a valónak, a tényállásnak. Ez azonban a szabadelvű pártra s ennek vezérére nem éppen hizelgő, az országra nézve pedig éppen nem viaszgaló.

Az összeférhetlenségi bizottság ülése.

A képviselőház összeférhetlenségi bizottsága Apáthy Péter elnöklete alatt tartott mai ülésében tárgyalás alá vette a Ház elnökéhez Ragályi Endre által Abbáziából intézett levélben Polyák Bélára, mint az általános és nemzetközi waggon közlekedő társaságok elnökére, illetőleg alelnökére nézve tett összeférhetlenségi bejelentést.

Rudnyászky előadó előadja, hogy Polyák Béla képviselő betegsége miatt gátolva van a megjelenésben s nyilatkozatot küldött. Jelenti továbbá, hogy a bizottság értesítette az ülés idejéről a bejelentő Ragályi Endrét, azonban az az értesítés érkezett Abbáziából, hogy Ragályi ott ismeretlen. A bejelentőnek létező személynek kell lenni, a főforgó esetben azonban igen valószínűnek látszik, hogy nem létező személy nevében történt a bejelentés.

Szóló a fenforgó esetben belemegy az érdemleges tárgyalásba, szükségesnek tartaná azonban, hogy a Ház elnöke fölkéréssek arra, hogy hasonló esetek elkerülése végett a szükséges intézkedéseket saját hatáskörében végezze.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZAJA.

Isten keze.

Ista: Porcsalmy Sándor.

Az építkezéshez szükséges minden anyag össze van hordva.

Az egyes igakhoz tartozó ökrök maguk alá vont lábaikon hasalva, lomhán elnyújtott nyakkal bámulnak a végtelennek látszó mindenségbe.

A kis és nagybéresek serege a téglarakások arasos árnyékába guggolnak, üldögélnek a forró földön s valóságos lajhár lomhasággal fogyasztják fekete kenyér és szalonából álló ebédjüket.

Az akáczfákkal szegélyezett hepe — hupás mezei uton ifjú leánygyermek és egy kis fiú közelednek a délelők felé. A leány apró edényekből álló könnyű terhét felváltva jobb és bal kezébe fogva halad sebes léptekkel s közbe hangosan felkaczag a fakanalat és darabka kenyeret cipelő testvére bugdácslásain. — ragyogó szemekkel tekint a kis pufókra, kinek porlepte arczán szabályos egyenközü barázdákban görögtek le a nehéz izzadság cseppek.

A tavasz ékességétől körül véve haladt Fodor Juliska az ispán leánya, ki bár alig haladta meg 16-ik életévét, s bár anya nélküli árva volt s a szerény háztartás és kis testvére

gondozása is egyedül az ő terhét képezte, még sem engedte volna el semmiért sem, hogy édes apjának naponta egyszerű meleg ételét ne maga vitte volna ki; így a három tagból álló kis család — mert a Ferkó gyerek néjétől soha el nem maradt, rendszerint együtt és jó étvágyal költötte el az ebédet.

Fodor Ferencz az ispán egy-egy ilyen ebéd alatt bizonyos buskomorsággal hosszan elnézte szeretett gyermekeit, néha néha megfenyegedtek, — vagy talán megnevésedtek szemei, s ilyenkor azokat kék zsebkendőjével törölgetve panaszkodott a nagy por és hőség ellen, — mert hiszen nem is férfias az, ha a deresedő ember könnyezik, de meg nem jó azt a gyermekeknek tudni és látni, hogy a gond, bu, vagy talán a régmúltak letűnt örömei meg rázkódtatják a kebelt s jelenkezik a szemekben a néma és mégis sokat mondó tanu.

Nem ok nélkül keseredett el gyakorta Fodor az ispán, hiszen a szem láthatáráig terjedő terület édes apjának, egykor a környék leg gazdagabb földbirtokosának tulajdonát képezték s édesapja őt épen azért neveltette gazdasági iskolába, hogy egykor a kiterjedt birtokát mint tulajdonát szakértelemmel kezelhesse és gyarapíthassa, — s ime most ezen birtokon csekély fizetésért nap-nap után fárasztó munkában a más javaiért küzd s vesződik a keze alá adott renyhe eseléséggel.

Apja Fodor Péter paraszt nábob — mint

közönségesen nevezék — szerencsés körülmények összejárásával, nagy szorgalommal s önmegtágadással szerelte kiterjedt birtokát. Bár egyetlen fiát is nagyon szerette, de mégis a föld, — a vagyon gyarapítása képezte legfőbb óhaját, a föld a vagyon szeretete minden nemesebb érzést háttérbe szorított kevésbé művelt keblében.

A kitűnő bizonyítvánnyal haza került végzett gazdász, a 24 éves Ferencz szintén vaszorgalommal látott édesapja mellett a gazdaság felvirágoztatásához, ha szórakozást keresett, azt kis szobácskájában szakkönyvei között fel is találta.

Nem is lett volna megháborítva az apa és fia boldogsága, ha véletlenül nem Fehér András az egyik béres gazda, s még akkor sem, ha Fehér Andrásnak leánya Annuska nem legszebb messze vidéken, — de mert az Anna szelid égkékszin szeme, — nem mint a költők mondják, de valósággal is — eper ajka — aranyszállakból álló dus hajfonata, egészségtől duzzadó széptermete — szelidsége, — valóban párját ritkította.

Megszólalt a Fodor Ferencz szíve, s mert az érzelmek nem mesterkéltek, hanem Isten jó kedvű adománya — ritka szerelem volt, minden habozás nélkül kérte ki apja beleegyezését, hogy adja jóváhagyását béres gazdájuk leányának eljegyzéséhez.

Nem kísérttem meg leírni az öreg Fodor

Mohay Sándor hozzájárul előadó indítványához. A bizottság hozzájárult az előadó indítványához.

Felolvasták ezután Polyák Béla levelét, melyben előadja, hogy a waggonkölcsönző társaságok viszonya az állam vasutaihoz szabad versenyen alapszik s bizonyítja, hogy ez állami állások nem incompatibilisek.

Hivatkozik több precedensre, képviselőkre, akik tagjai voltak ilyen társaságnak.

Felolvasták az államvasutakkal és a waggon-kölcsönző társulattal kötött szerződést, mivel azonban ez csak németül volt meg, a magyar fordítás beszerzéséig a tanácskozást elhalasztották.

Szentelt törvények.

A hivatalos lap tegnapi száma a következő törvényszentesítéseket közli: I. A budapesti m. kir. állami távbeszélő hálózat bérletének megszüntetéséről. II. A gattajalugos-marillyei helyi érdekű gőzmozdonyu vasut engedélyezéséről. III. Magyarországnak az 1900. évi párisi nemzetközi kiállításon leendő hivatalos részvételével járó költségek fedezéséről.

A föld adója.

(A. É.) A föld adójának s az ez alapon kivetett mindenféle pótlékoknak csökkentése vagy legalább korlátozása egyike a legsürgősebb feladatoknak, melyek megoldását a közvélemény és a magyar gazdasági élet egyensúlya egyaránt követeli. E követelésnek jogalapja tiszta és világos.

A föld adóját más, a mezőgazdaságra nézve a mainál sokkal kedvezőbb viszonyok között alapították meg a kataszteri tisztajövedelem 25 $\frac{1}{2}$ %-ban. Azóta a tisztajövedelem országszerre leszállott, ellenben a pótlékok, a mint azt mindnyájan tudjuk, csodálatos leleményességgel szaporították. Adópolitikánk tehát a helyett, hogy a terheknek az apadó jövedelemmel arányosan való leszállítását vette volna czélba, éppen az ellenkező irányban halad és halad maig is.

A deficitek éveiben ezt az eljárást menteni talán még lehetett volna. Most azonban deficitről már évek óta nincs szó, sőt minden alkalommal eldicsekesznek vele, hogy állami

finanncziánk helyzete milyen fényes, milyen biztató. Ebből a kedvező helyzetből sokan ki is veszik részüket bőven. Szaporodnak a luxuskiadásokra szánt milliók. Nem volt elég az országos kiállítás defecitje, már is Párisba megyünk új kiállításra. Emelünk palotát a nem létező magyar iparművészetnek drágábban, mint a mibe akadémiánk dunaparti palotája egykor került. Engedélyezünk adómentességet új iparos vállalatoknak, sőt ezt kiterjesztjük még a földalatti vasutakra is, sürgősen, gyorsan. Mintha az ország jövője attól függene, vajon a fővárosi mulatni vágyó publikum föld alatt, vagy föld fölött jut-e ki bámulni Ós-Budavár bódéit és erkölcsi tartalmában annyira szűkölködő mutatóványait.

Emeljük a cukorra adott kiviteli jutalmakat, bár ezzel sem igen bírjuk talpra állítani ez iparágat, melyet megöl az európai túltermelés és Mac Kinley új vámtarifája.

Lukács pénzügyminiszter elismeri, hogy adórendszerünk hiányos, tele van igaztalanságokkal. Igéri, hogy igyekdeni fog eltüntetni az igaztalanságokat, meghonosítja a helyes és arányos adózást, aztán törvényjavaslatot terjeszt be, a melylyel még tágasabb körökre terjeszti ki a házak adómentességét, tehát szaporítja az ellentmondásokat s a földnek terheit súlyosítja adóemelés nélkül is. Jutalmat ad azoknak kik elfordulnak a nemzet legrégibb foglalkozásától s házakba, gyárakba fektetik be heverő pénzüket.

A nemzet önmaga veti a fejszét arra a törzsre, melyből annyi századon át az erőt szivta. Csoda-e aztán, ha azok, a kiknél az egyéni jólét által teremtett optimizmusnál erősebb a hazafiúi érzés, könnyű szerrel reá tudnak mutatni arra a hanyatlásra, melyet a ragyogó máz s a terjeszkedő luxus pompája sem bír eltakarni?

Közvéleményünk elég lassan, eléggé lomhán, de kezd állást foglalni. Tord-A-Ran-yos indítja meg az akciót és példáját követik mások. Legutóbb S o m o g y közgyűlésén Szalay Imre tett a földadó leszállítására vonatkozó indítványt s az állandóan rossz, sőt újból hanyatló gabonaárak nem fogják engedni, hogy e kérdést elaltassuk. Megoldása nem is olyan nehéz, mint azt sokan hiszik és feltüntetni óhajtják. Állami költségvetésünk hemzseg

a legalább is fölösleges kiadási tételektől és mi egyáltalán nem tartjuk megengedhetőnek, hogy ha a magyar államnak nincs ereje arra, hogy a földművelőkön segítsen. — Salonikiban és Isten tudja hol üzleteket tartson fenn a magyar kereskedés nagyobb dicsőségére. Minek avatkozik olyan dolgokba, melyek a magán tevékenység által oldandók meg, ha nincsen ereje arra sem, hogy polgárai millióinak kifogástalan adórendszerrel biztosítsa? Miért halmoz el bizonyos rétegeket kedvezésekkel, mikor a nemzet nagy tömegével szemben a kizsákmányoló adózás szegénységétől sem bírja magát tisztára mosni?

Ilyen politikát lehet egy darabig követni, de örökké büntetlenül nem. A baj csak az, hogy itt nem a bűnösök, hanem az ártatlanok isszák meg a mulasztások levét.

Nemzeti önértzet.

Oroszország és az Osztrák-magyar monarchia külügyminiszterei jegyzéket intéztek a román kormányhoz, melyben megdicsérték a török-görög háborúban tanúsított magatartását.

Sthurcza román miniszterelnök azonnal köszönő hangú levélben válaszolt a jegyzékre, melyet két szomszédos nagyhatalom intézett Romániához. A román sajtó azonban ennek hírére roppant fellázadt s rendkívül erősen támadják a miniszterelnököt, a miért ennyire megalázta Romániát, hogy elfogadott dicséreteket oly ügyre nézve, melybe kül-államoknak semmi beleszólásuk nincsen s mely dicsőre-jegyzék összezavarja a román népet a többi Balkán félszigetbeli népekkel, szerbek, bolgárok, montenegróikkal.

A megsértett nemzeti önértzet hangján irt ezikkből közöljük a következőket:

A nemzetközi jog szempontjából — írja a *Constitutionalul* — honnan van a két nagyhatalomnak az a prerogációjuk, hogy egyúttal a lapoknak is megküldött közvetlen jegyzékekkel nyilvánosan megdicsérjen a mi politikai magatartásunk miatt?

Mi joggal osztogathat jó magaviseletről bizonyítványokat? ilyeneket a tanárok szoktak adni a tanulóknak, a felettesek az alsóbbaknak; de nem állam államnak.

Azon joggal, a melylyel ma Oroszország és Ausztria nekünk jó kalkulussal ellátott iratot küldenek, mondván: fiuk! meg vagyunk ve-

Péter felháborodását, — az akkor lejátszódo jelenet színezésétől tartózkodom, azt azok képelete megalkotásául hagyom fenn, kik egy teljesen műveletlen pénzsóvár apa és egy kelő műveltségű nemesindulatu fiu között felmerülhet legélesebb jelenet megalkotására képesek. Még az hozzá, hogy az apa és fiu között nem hogy egyetértés nem jött létre, de a legélesebb kifakadások közt fogatott be az öreg Fodor, s néhány óra eltelté után közjegyző előtt adta el birtokát az éppen keze ügyében lévő Várvidgyi Ede — mérnöknek.

A vételért kerek 40 ezer forintban fel is vette az eladó, de talán mert elhamarkodott tettét megbánta, talán így volt az rendelve — alig ült kocsijárá, egy szívébe szuró fájdalom által kicsikart jaj kiáltással holtan rogyott kocsija ülésére.

Fodor Ferencz a hirtelen halállal kimúlt apja eltemetése utáni napokon mit sem sejtve folytatta szomorodott szívvel — gazdai teendőit.

Elképzelhetőleg lesújtotta egy napon az új birtokos a jogos tulajdonos megjelenése, de mert a birtok eladását igazoló közjegyzői okirat minden kétséget eloszlatva és mert a közjegyző is kijelentette, hogy az egész vételári összeg és Fodor Péter titkos végrendelete kezei között letéteményezve van. A pénz tovább kezelése és rendeltetése ő rá bízott — az az elhunyt fiát nem illeti — bele nyugodott

az elkerülhetetlenbe, nőül vette szíve szerelme tárgyát a szép Fehér Annát, s tanulmányai alapján kenyér kereset után látott.

A mi őt magát és szakképességét illette, kapott volna is megfelelő tiszteséges alkalmazást, be midőn neje származásáról tudomást vettek, menten tarthatatlan lett állása, s hosszú küzdelmes évek után, mint egyszerű ispán került egykori birtokára s lett az ifju Várvidgyi Elemér alkalmazottja.

Igy és akkori sorsában illőleg nevelte leányát, korán elhalt nejeinek gyönyörű hasonmását, kit már egy pillanatra megfigyeltünk, akkor midőn apja egyszerű ebédjét vitte.

Egyszer e napon és amidőn apja ebédjét elköltvén haza felé ballagott — lovagolt az ifju földesur ki a gazdaság könnyebb kezelhetése végett birtoka közepére gazdasági épületeket volt emelendő — s megbokrosodott lovát nem fékezhetve, a menekülni igyekvő leánynak rohant s azon keresztül gázolt.

A nemeslelkű ifju kétségbe esve akaratlan tette miatt, a legnagyobb gondot fordította a szerencsétlen leány ápolására s nap-nap után maga is meglátogatta s e közben iránta végtelen szerelemre gerjedt.

Mint teljesen független ember elhatározásával hamarosan kész volt, maga kereste fel ispánját a szegény Fodor Ferenczet s egész tisztelettel kérte meg tőle leányának kezét.

Micsoda érzések keletkezhetek a sok megpróbáltatáson keresztül ment apa szívében. Egykori birtokának ura, egy derék nemesszívű szép ifju urnőjévé óhajtja tenni az ő leányát a nagyapai birtoknak, mert ifju gazdája nemes-ségét ismerte, könyes szemekkel kérdezte leányának véleményét, ki az igent örömkönyével mondta el.

A fényes kiállítású eljegyzési kártya egy példánya a városi öreg közjegyzőhöz is eljuttatott, ki egykor a Fodor Péter birtokának eladási okmányát szerkesztette s kinél az végrendeletét s pénzét is elhelyezte. Az eljegyzés napján megjelent közjegyző hivatalos komolysággal jelentette ki, hogy a Fodor Péter — kezei között levő — végrendelete szerint 20 év óta gyömölcsöt 40 ezer forintot, melynek csak kamatait óhajtotta végrendelező élvezni, — de mert közbe jött hirtelen halála miatt semmit fel nem használt az a végrendelet további pontjai szerint Fodor Ferencz gyermekének eljegyzése vagy nagykorúvá válta napján adandó ki s így mivel Fodor Ferencz leánya már eljegyezett, a megháromszorozott összeg fele részét zennel rendelkezésére bocsátja, a másik fele-rész pedig a kis pofók részére tovább tőkésíteni fog.

Isten keze — ítélete — áldott annak minden tette.

letek elégedve, jól viselték magatokat, — holnap más iratot küldhetnek rossz kalkulussal; s ily módon a mi politikánk mindég más államok nyilvános méltánylásának lesz alávetve, egy megalázó méltánylásnak a mi önszeretetünk és állami méltóságunkra nézve. Elvilág, minden független és suveren állam egyenlő. Az a körülmény, hogy egyik állam nagyobb és erősebb, egy másik pedig gyengébb és kisebb, nem importáns. Ezen pont felett nem létezik kontroszekcia. Hugo Grotiustól mostanáig nem találkozott oly nemzetközi jogiró, a ki ennek ellenkezőjét állítaná.

Honnan van tehát joga egy vagy két államnak egy harmadikat megdicsérni, vagy blamirozni?

Portugallia, Dánia, Hollandia, Belgium, Schweicz kisebbek nálunknál és mint fegyveres hatalmak gyengébbek; a velük szomszédos nagyobb hatalmak küldtek valaha hozzájuk protektori hangú jegyzékeket, a mint nekünk küldtek?

És ezen országok külügyminiszterei küldtek volna olyan választ, milyent a miénk adott?

Romániában így ír a sajtó, ugyan nálunk akkor mit kellene írni?

Nagyvárad város közügyei.

— II. nap. —

A városatyák pihenik a polgármester-választással járó fáradalmakat. Daczára, hogy az egész tárgysorozat tegnapi maradt, alig volt némi érdeklődés a városházán.

Lassan szállingóztak a bizottsági tagok s bizony, bizony, ha az ellenzék ez egyszer a taktikához fordul, könnyen keresztül vihette volna, hogy a quota kérdésben lefózi a szabad-elvűpártot.

A közgyűlés különben letárgyalta az ügyeket, itt-ott volt egy pár felszólalás.

A közgyűlés menete a következő volt.

B e ő t h y László főispán elnökölt; jelen voltak:

Guttman József, Hlatky Endre, Szokaly Tamás, Dr. Várady Zsigmond, Schöpflin Ágoston, Andriská Károly, Beczkay Lajos, Dr. Berkovits Ferenc, Bertsey György, Czobánecz Lajos Déry János, Fekete László, Hoványi Géza, Kunyhósy János, Mészáros József, Dr. Radó Ignác, Reismann Mórt Dr. Sarkady Lajos, Stern Herman, Schütz Alber, Weisz Károly, Dr. Friedländer Sámuel, Gábel Jakab, Dr. Moskovits József, Serényi Gusztáv, Ternyei Antal, Balogh Döme, Bottó Ferenc, Czeglédi Sándor, Dr. Döri Ferenc, Farkas Izidor, Ifj. Kohn Sámuel, Kugler Albert, Löblé Henrik, Mandel Adolf, Mihelji Pál, Moskovits Mór, Dr. Munk Béla, Munk Jakab, Müller Salamon, Nyiry György, Pallay Lajos, Rendes Vilmos, Dr. Vári Szabó Béla, Dr. Bulyovszky József polgármester, Rácz Mihály, Komlóssy József, Pap János Bordé Ferenc, Darvassy Lajos, Dus László, Toth Márton Dr. Gram Károly, Busch Dávid, Jablonszky Emil, Ragány János, Nemes Jenő, Szántó Lajos, Szűts István.

Első sorban a tegnapi ülés jegyzőkönyvét hitelesítették, amely után

S z o k o l y Tamás akart valami tárgyban interpellálni, azonban a jelen voltak nem adtak erre engedélyt.

Zárszámadások.

A tanács előterjesztette a közuti és kövezetvám-alapok, a házi pénztár és a különféle alapítványok múlt évi zárszámadását. Az adatokat már annak idején közöltük s az egész munkálát terjedelmes füzetben megjelent és a bizottsági tagok között kiosztattott.

Minden vita nélkül elfogadták a zárszámadásokat.

Az utcák kövezése.

Megérdemelt érdeklődést keltett a tanács előterjesztése a folyó évben teljesítendő kövezési munkálatokra vonatkozólag.

A szakbizottság előtt felmerült az az eszme, hogy egy nagyobb törlesztéses kölcsön felvétele

által a közuti és kövezetvám alapot meg kellene szabadítani a reá nehezedő tartozástól s a legszükségesebb munkákat kiépíteni; továbbá meg kellene akadályozni, hogy a város szélén újabb építkezések által terjeszkedjen a város, mert nem győzik a nagy kiterjedésű város kövezését, világítását, közigazgatását. Továbbá 10 évre meg kellene állapítani a kövezési programot.

A főszámvevő hosszabb lejáratu nagyobb kölcsön felvételét ajánlja, mintegy 304,000 korona összegben.

A jelentések az egyes utcákra vonatkozó részét már közöltük.

A tanács javasolja, hogy a szakbizottság és főszámvevő jelentésének elfogadása mellett bízzák meg a tanácsot, hogy a kölcsön felvételét készítse elő.

H l a t k y Endre fontosnak tartja a kérdést annyira, hogy egyszeri hallás után tárgyalni s felette határozni nem lehet. Helyesli a város terjeszkedése elleni intézkedést; az építkezési szabályrendeletet is kellőleg módosítani kell. Határozottan elítél minden mű és más követ s az aszfaltot tartja az egyedüli jó járdának. Majd áttér a cigány telepekre, a hol putrikat építenek, közvetlen a vásárterek mellett s veszélyeztetik a közbiztonságot, közegészségügyet. És ezeket a putrikat ingyen területen építik. Ezt helyteleníti. Indítványozza, hogy a betervezett jelentést nyomassák ki s a jövő közgyűlésen tárgyalják.

H o v á n y i Géza az aszfalt macadamot tartja a legjobb utburkolatnak s ennek az alkalmazását tartja kívánatosnak a vasúthoz vezető utvonalon is. Legfőbbnek tartja, hogy egyszerre a város nagyrésze rendeztetnék; ezt tegye a tanács figyelme tárgyává. Azt helyesnek tartaná, ha a nagyobb kövezési munkálatokat akkorra hagynák, mikor a csatornázásra nézve már határozottak. Az általa elmondottak figyelembe vételével ajánlja Hlatky indítványát.

R a g á n y János pártolja a jelentés ki nyomtatását, de mivel a külső utcák kavicsolása és a sár elhordása nem tűr halasztást, erre nézve a kért összeget szavazzák meg.

S z o k o l y Tamás az építkezéseknél az utczavonalak megállapítását kívánja.

P a p p János felvilágosítja a közgyűlést, hogy a cigányoknak a közgyűlés jelölte ki a házhelyeket; de a tulajdonjog fenntartásával s kikötötte, hogy milyen épületeket emelhetnek. Ezt a cigányok nem tartották be s most van folyamatban ellenük az eljárás.

G á b e l Jakab a Pecze-sor kikövezését kéri.

B a l o g h Döme nem helyesli, hogy kavicsot töltik az utcákat s fél év múlva a kavicsot mint sarat ismét elhordják. Ez rengeteg összeget emészt fel, minden haszon nélkül.

Továbbá nem találja azt sem helyesnek, a hogy a sár és kavics hordásnál eljárnak. Ki őrzi ellen, hogy hány szekérral szállítanak. Deák utmesternek kellene, de ezt nem látja soha. Megbiznak egy jóképű embert, ez aztán csinálja a rovást, a hogy tetszik neki. Ez így nem mehet, mert ezeket dob ki a város.

A közgyűlés elfogadta Hlatky Endre indítványát s megbizta a tanácsot, hogy a jelentést illetve javaslatot nyomassa ki s egyuttal arról is szerezzen be adatokat, hogy az aszfalt macadam mibe kerülne.

Szedlarikné-Dudinszky Anna női ipariskola-tulajdonosnő kérelmére a tanács 300 frt segély megszavazását javasolta.

G á b e l Jakab, dr. Várady Zsigmond és dr. Sarkady Lajos hozzászólása után a 300 frtot megszavazták.

Az ipartanodai bizottságot az eddigi tagokból újraalakították.

A pénzügyi palota építése.

A tanács beterveztette a régi városháza helyére építendő egy emeletes palota tervezetét s kérte a felhatalmazást, hogy a pénzügyminiszter megbízottjával a bérletre nézve tárgyalásokat kezdjen. Az épületet a pénzügyi hivatalok részére építené, bérösszeg fizetése ellenében a város. Az építési költség 137,707 frtra van előirányozva.

Dr. F r i e d l ä n d e r Samu oda kívánja a pénzügyi palotát építeni, a hol a kereskedelem központja és a szesz-Ujvárosra. (Ott nincs szesz gyár!) Nem helyesli, hogy az értékes föutczai telket erre pocskoljuk. Egy bizottságot küldjenek ki, hogy nézzen szét olcsóbb hely után.

H o v á n y i Géza úgy találja, hogy a pénzügyi palotának alkalmassabb volna a Korona vendéglő telke, a hol a dohányraktár is elférne. Ezt úgy sem tudjuk kellőleg értékesíteni. Vegye figyelembe ezt is a tanács.

Még többen hozzá szólottak a kérdéshez, s végre is a tanács javaslatával együtt elfogadták a Hoványi indítványával együtt.

*

Az utcák, köztetek locsolása tárgyában a tanács 50—50 méterre locsoló csapokat javasol alkalmazni; összesen 500 drbra lenne szükség, darabja 60 frt. Ez évben próbakép 100 drbot alkalmaznának a Schlauch téren, Korzón, Fő-utcán.

Az előterjesztéshez képest a próbaképpen 100 frt locsolócsap beállítását elhatározták.

A dolgozóház telkén építendő tolonezházra vonatkozó előterjesztését elfogadták s így nem sokára ezzel az intézménnyel is gazdagabb lesz Nagyvárad.

A Szeghalmly Bálintné ingatlanából 23□ öl megvásárlását a jövő közgyűlésre tűrték ki.

A kvóta emelése.

H o v á n y i Géza indítványára ezután a tárgysorozatban igen hátra levő kvóta-kérdést vették tárgyalás alá.

D é r y János bizottsági tag ugyanis indítványozta, hogy feliratban tiltakozzon Nagyvárad város törvényhatósága a kvóta tervezett felemelése ellen.

A városi tanács, tekintettel azon körülményre, hogy márcziusban már határozott e kérdésben a törvényhatóság, napirendre térést javasol.

Elsőnek dr. V á r a d y Zsigmond szólt. Most is olyan se hideg, se meleg dikciót tartott. Ellene van a quota emelésnek, de azért bizalommal van eltelve a kormány iránt, mert az kellően védelmezi az ország érdekeit. (Ugyan, ugyan!) Végre is oda lyukadt ki, hogy térjenek napirendre az indítvány felett.

D é r y János szólt ezután hosszasan, hazafias hangon. Mint magyar ember tette meg indítványát s mind az a mi abban van, igaz. Fejtegette, hogy Magyarország nem vehet újabb terheket magára. Tiltakozni az ellen csak van jogunk, hisz azt még a Bach korszakban is megengedték. Majd hivatkozott arra, hogy Ausztriában nem elnyomni igyekeznek a közvélemény megnyilatkozását, hanem a kormány irányítja a mozgalmat. Majd fejtegeti, hogy a közös költségekből fenntartott közös hadsereg nem véd meg bennünket, mert az alkotmányra sem esketik meg és ha egy napon azt kommandirozzák neki, hogy menjen az országháznak, hát szépen szétkergetik a képviselőket. (Elnöklő főispán ezen kifejezéseért rendre utasította.) Déry végül még elfogadásra ajánlotta az indítványát.

S e r é n y i Gusztáv beszédét azzal kezdte, hogy márcziusban a többség időelőttinek tartotta a tiltakozást s reményét fejezte ki, hogy

a kormány megvédi Magyarország érdekeit. Az időközben szerzett tények és tapasztalatok azonban — ugymond — beigazolták, hogy nem a napirendre térést indítványozott többségnek, hanem a feliratot pártoló kisebbségnek volt igaza; mert ma már köztudomású tény: hogy a kormány a quota felemelését igenis elhatározta, csak az a kérdés nincsen még kézzel tisztázva, hogy jövőre az eddigi 31¹/₁₀% quotán felül évenként hány millióval fizessünk többet az osztráknak.

Azt hiszem, hogy ezen hazánk érdeke ellen intézett merényletet meggátolni minden tényezőnek s így minden törvényhatóságnak egyenesen hazafias kötelessége, mert tény az, hogy adóterheink és közösügyes kiadásaink évről évre elviselhetlenebbek; tény az, hogy megélhetési s gazdasági viszonyaink nagyon is alá hanyatlottak, mindezek dacára nemcsak, hogy a kormány a quota felemelését czélozza, de most már a gyufaadó is tervezi, minek folytán ellehetünk készülve arra, hogy nem sokára a fogpiszkálók után is adót fogunk fizetni, csak hogy a kormány az osztrák Moloch kapzsi érdekeit kielégíthesse.

Aki ilyen előzmények után még most is a napirendre térés mellett argumentál, aki a párt sikamlós érdekeit nem tudja a haza érdekeinek alárendelni, az lehet igen derék jóra-
való, ügyes számító ember, de rossz politikai muzsik, mert hamis hurokat penget s nem számol az ország nehéz viszonyaival.

Mindezeknél fogva midőn Déry János álláspontjára helyezkedik, hasonlóan indítványozza, miszerint az országgyűléshez feliratot méltóztassék intézni, melyben hangsúlyozva legyen, hogy a jelenlegi quotának bármily csekély mérvben felemelése ellen a leghatározottabban tiltakozunk, továbbá kérjük fel Tiszta Kálmánt, hogy a quota emelése ellen kövessen el mindent.

Az ellenzék 20 bizottsági tag aláírásával névszerinti szavazást kívánt, de mivel az alá-
írók mindannyian nem voltak jelen, azt a főispán figyelmen kívül hagyta s csak felállással szavaztak.

A napirendre térés mellett szavazott 26 bizottsági tag; a Déry indítványa mellett 17 s így 9 szótöbbséggel napirendre tértek.

A szénamázsaló felállítását elhatározták. Rendes Vilmosnak a Lloyd kávéház előtt egy kioszk felállítását engedélyezték.

A Leszkay Andor szinigazgatóval kötött szerződést jóváhagyták; éppen így a Korona vendéglő bérletére; — a Gilányi koresmára vonatkozó szerződéseket.

Ezzel a közgyűlés véget ért.

UJDONSAGOK.

* **A budapesti egyetemi tisztelgése a bibornok előtt.** A budapesti egyetem tegnap előtti évzáró ünnepélye után *Bognár* István rektor vezetése alatt az egyetem négy dékánja: *Kisfaludy* A. Béla hittudományi, *Ajtai* K. Sándor orvosi, *Földes* Béla jogi és *P. Thewrek* Emil bölcsészeti dékán tisztelgett Schlauch bibornoknál Zerge utcai lakásán s köszönetet mondtak neki, hogy jubileumi fáradságai dacára az egyetem ünnepélyének fényét magas megjelenésével és szent-miséjével anyira emelte. A bibornok igen szívesen fogadta a küldöttséget s melegen gratulált Bognárnak remek s bátor hangú beszédéért.

* **Rendkívüli közgyűlés a vármegyén.** Biharmegye törvényhatósági bizottsága, mint már írtuk, május hó 26-án délelőtt 9 órakor rendkívüli közgyűlést tart. Ez alkalommal a következő ügyek kerülnek határozat hozatal alá:

1. A m. kir. honvédségi Ludovika akadémiában a jövő iskolai tanév elején üresedésbe jövő s a vármegye bemutatási joga alá eső 3 alapítványi helynek választás utján való betöltése.

2. A vármegyei mezőgazdasági bizottság előterjesztése a szarvasmarha, sertés, és juh-tenyésztésről alkotott vármegyei szabályrendelet 2 §-ának módosítása iránt.

3. A szunyogdi körjegyzőséghez tartozó községeknek a Szunyogdon építendő körjegyzői lakra vonatkozó határozatai.

4. A szunyogdi körjegyzőséghez tartozó községek határvonalai a regale kártalanítási kötvények eladása tárgyában,

5. Bors község képviselő testületének határozata a körös legelő áttelekkönyvezése tárgyában.

A Ludovika akadémia alapítványi helyére a következők pályáztak:

1. Ujváry Zsigmond Zoltán fia, 2. Szőlősy Ferencz István fia, 3. Zilahy Lajos Tibor fia, 4. Zankó Tivadar Zoltán fia, 5. Kaffka Gyula Károly fia, 6. Csapó Dezső Márton fia, 7. Ravaszdi Lajos György fia, 8. Topercer Kálmán Barna fia, 9. Fényes Lajos Menyhért fia.

* **Schlauch bibornok és a budapesti központi papnevelő intézet.** A budapesti központi papnevelő intézet előjárósága élén *Krizsán Mihály* helyettes kormányzóval, *Schlauch Lőrincz* biboros nagyváradai püspököt, a ki mint esanádi egyházmegyei növendékpap, négy esztendeig volt disze az intézetnek, félszázados áldozópapi jubileuma alkalmával meleg hangú levélben üdvözölte. A megemlékezés kedves emléket idézett föl a biboros főpap lelkében s köszönetének és az intézet iránt való hálájának egy gyönyörű, klasszikus latin nyelven írott levélben ad kifejezést, mely a következő. Az Istennek végtelen kegyelméből nagyváradai székesegyházamban aranyismémet ünnepelve, beszédemben nyilván megvallottam, hogy szerencsésen átéltem hosszú életemben az Isten negyedik parancsának áldását sokszor éreztem. Igen helyesen mondotta a főtisztelendő előjáróság, hogy Isten e parancsában nem csupán a test szerinti szülők foglaltatnak. Magam is a budapesti papnövelde iránt, mint édes anyámnak iránt, mindenkor fiúi kegyelettel viseltem. Igen gyakran emlékszem meg hátalatt szívvel és papjaim előtt dicsekszem azzal, hogy a központi papnövelde a mely a főtisztelendő előjáróság gondjaira van bízva és a melynek négy éven át én növendéke voltam, mily befolyást gyakorolt az én gyermeki lelkemre jövőd papi életemnek megállapításában. Papjaik mindegyikére nézve ajánló előttem az, hogy nem feledkezik meg a növendéről, a szentélyről, melyben Isten által hivatva, miként *Aron* szent hivatásának megfelelőleg készül elő, hogy az Ur titkainak mentől alkalmasabb mentől készségesebb sáfárja lehessen. Ezen gondolatom és érzésem a visszaemlékezés hálás tolmácsolói és a kedves megemlékezés hálaltal érzéssel töltötték el szívemet anyám, a központi papnövelde kitünő előjárósága iránt. Miért is szívem mélyéből köszönetet mondvam magamat áhítatos imáikba ajánlva, püspöki szent áldásomat mély tisztelem mellett szívből mindnyájokra adva vagyok.

Nagyváradon, 1897. május 11-én.

a főtisztelendő Előjáróságának *Krisztusban* lekötelezettje.

Schlauch Lőrincz.

biboros váradai püspök.

Érdekesnek tartjuk e helyen még megemlíteni, hogy a tegnapielőtti egyetemi és záró ünnepélyén a budapesti egyetemi ifjuság, mely úgy látszik, hogy még mindég a nagyváradai kongresszuson hallott remek beszéd hatása alatt áll, lelkesen éljenezte Schlauchot s Halljuk Schlauch bibornokot kiállításokkal programmon kívül szövegre akarta bírni a magyar Cicerót, ki zajos éljenzések közt távozott a tereméből.

* **Személyi hír.** *Königswarter* Herman Kis-Szántói földbirtokos Budapestre utazott, hogy a magyar báróságra történt kinevezését megköszönje. *Königswarter*, a lóversenyek miatt huzamosabb ideig fog a fővárosban tartózkodni.

* **Uj főudvarmester.** *Stefánia* trónörökösne főudvarmesterévé a tegnapi hivatalos lap szerint gr. *Cholonievsky* Ede kamarás és szolgálaton kívüli őrnagy nevezetett ki, kinek Ő Felsége egyidejűleg a titkos tanácsosi méltóságot is adományozta.

* **Magas rangú katonák Nagyváradon.** *Forinyák* Gyula lovassági tábornok és *Haraszti Bernolák* Károly altábornagy és kerületi parancsnok a ma éjjeli gyorvonattal Budapestről Nagyváradra érkeztek. Ma délelőtt a magas vendégek díszmenet tartanak a Nagyváradon állomásozó összes honvédség felett a Bonéi kut melletti nagy gyakorló téren, melyre a katonaság teljes parádében fog kivonulni. A két vendég a déli személyvonattal utazik vissza Budapestre.

* **Hazatérő 48-as emigráns.** *Popini* János 48-as emigránst, mint *Kolozsvárról* írják, rokonainak sikerült Braziliában föltalálni. *Popini* mintegy 40 év óta él Braziliában s ez idő óta semmit sem hallott Magyarországról viszonyairól s azt hitte, hogy ha hazajön, menten elfogják. Most, hogy rokonai értesítették Magyarországról állapotáról elhatározta, hogy el adja farmját, hogy hazájában visszajöjjön. Az utolsó levele *St. José dos Campos*bol még márcziusban kelt s így valószínű, hogy *Popini* János volt negyvennyolczas honvédtiszt már utban van csaknem egy félszázad óta nem látott hazája felé. *Popini* János ezen hosszú idő alatt nem beszélt magyarul, de azért levelei egészen korrekt jó magyarsággal vannak írva s még a kevésbé fontos ortografiai hibáktól is teljesen mentes.

* **A Biharmegyei nőegylet részvéte.** *Báró Gerliczy Félix*né, a biharmegyei nőegylet nevében részvét táviratot intézett *Erzsébet királynő*höz, a napokban őt ért nagy csapás miatt. A részvétirat, meleg hangon emlékezik meg az elhunytól s éppen ezért nyilvánítják részvétüket annak, ki oly közel állt az elhunytához s ki az egyletnek, kitarító, hü pártfogója.

* **Pályázat allatorvosi állásra.** Berettyó-Ujfaluban a községi allatorvosi állásra pályázatot irtak ki. Kérvények június 20-ig nyújthatók be a Berettyó-ujfalui főszolgabíróhoz. A választás június 23-án lesz.

* **Szalmakalap készítő tanfolyam Nagyváradon.** A folyó év őszén szalmafonat és szalmakalap készítő tanfolyam nyílik meg Nagyváradon. Az a vándortanítónő, ki május elseje óta *Hajdu-Nánáson* tanít július 1-én két hónapi tanfolyamot nyit *Debreczenben*, onnan *Böszörménybe* és *Balmaz Ujvárosba* s végül Nagyváradra jön, hová szeptember közepén érkezik — A tanfolyam valószínűleg a *Friedländer Hermann* féle Nagy-Sándor utcai szalmakalap gyárban lesz megtartva.

* **A citrom kúra.** Sokan kísérletet tettek a citrommal, mint gyógyszerrel s az eredmény az lett, hogy köszvény és skorbut ellen már régebben is használták orvosoknak, erre vall annak tudományos neve: *Citrus medica* is, de csak ujabban ismerték fel gyógyító erejét a köszvénynyel szemben. A kurához legjobb vékonyhajú citromot használni, azért is mert legnedvedsabb. A citromlé előállítására külön gépek is vannak, de a citromot először meg kell gondosan hámozni. Az Olaszországból üvegekben szállított citrom lének nincs az a friss ereje, mint a préselt citromnak. Átlag 150—200 citrom kell egy krónikus baj orvoslására. Az adagot, melyet a páciens bever fokozatosan kell emelni, még a javulás be nem áll, azután megállapodni a rendszeres adag mellett s végül fokozatosan ismét leszállítani. A betegnek mindig figyelni kell a hatást, melyet a kúra rátesz s ha karosnak bizonyulna egy vagy más tekintetben, akkor vagy meg kell azt szakítania, vagy pár heti szünet után s kisebb adagokban használni. Minden körülmények között elkerülhetetlen az orvosi tanács előleges kikérése a kurához.

* **A megfordított szerencse.** Végét járja a kislottó s a rövid időt négy rendőr felhasználni

akarta, hogy megkísértsék a szerencsét. Tokaji János, Czombor János, Horváth Lajos és Pap János rendőrök összeraktak nyolczvan krajczárt s aztán kompániában megraktak négy számot s özvegy Lumnitzer Károlyné lutrisboltjában. A rendőröknek kedvezett a szerencse s mind a négy számot kihúzták. Boldog reménykedéssel siettek beváltani a nyereményt. Ekkor azonban keserű csalódás várta őket. A kincstár csak 118 forint 10 krajczárt fizetett, holott a rendőrök 813 forint nyereményt illetve megreskontójuk szerint. A kincstár részéről arra hívtakoztak, hogy Lumnitzerné a játékjegyzékbe 80 krajczár helyett 18 krajczárt irt be, a nyereményt pedig nem a reskontó, hanem a jegyzék után fizetik. A rendőrök nem elégedtek meg ezzel a magyarázattal s beperelték a kincstárt és Lumnitzernét.

* **Épül az uszoda.** Az öreg Feldman bácsi, mikor melegebbnek érzi a levegőt s még az über-eziháját is (mint mondani szokta) lemelegíti róla a napsugár, hozzá fog az uszoda építéséhez, nehogy egy nap is nélkülözni legyen kénytelen a közönség, a színházunkkal egy idős uszodát. Már javában építik s nem sokára készen lesz, a nem éppen impozáns külsejű, de kényelmes fürdőhely, mely tavaly már jubilált is. Az idén még jobban ki lesz terjesztve a kényelem, hogy semmi panasza ne legyen oka a fürdőzőknek. Bizony ebből is látni lehet, hogy roham lépésben közeledünk a nyár felé s a hátunk megett van a rémes uborka szezon.

* **Szédelgés díszoklevelekkel.** Egy fufangos nemzetközi szédelgőnek esett áldozatul több iparos és kereskedő, melyet tegnap fedeztek fel Debreczenben. A városi tanács ülésén ugyanis *Simonffy Imre* polgármester átakarta adni három debreczeni iparosnak a párisi nemzetközi kiállításról kapott díszoklevelet s az aranyérmét, melyről azonban kisért, hogy azok hamisítva vannak s az arany érem nem annyira aranyból mint csak bronzból van, gyengén be van futtatva arannyal. A kereskedelmi és iparkamara is tett feljelentést ez ügyben a miniszteriumhoz kérve a szédelgés megállítását.

* **Tűz a Töltés-téren.** Tűz lárma riasztotta meg tegnap délután 4 órakor a külvárosi Töltés tér lakóit. Az épülő tüzelaktanyával szemben lévő *Egri Manó* szatócs tulajdonát képező háza gyuladt ki, melynek zsindegy fedele daczára, hogy a tűzoltóság azonnal kivonult, teljesen elégett. A lángok martalékává esett 12 zsák buza, több zsák liszt stb. A házat állítólag — boszúból egy *Csurle Mari* nő gyújtotta fel, kit a rendőrség azonnal elfogott. — Az elégett áruk 280 frtra voltak biztosítva, de a megejtett tüzendőri vizsgálat adatai szerinti 60 frtot sem értek. A külváros lakói azt rebezsgetik, hogy *Egri Manó* már reggel emlegette, hogy háza még ma fog leégni.

* **Pusztító jégvihar.** Mint élesdi levelezőnk írja, a napokban a járás több helyén pusztító jégvihar dühöngött. A vetésben óriási károkat okozott a mogyoró nagyságu jég, mely nagy erővel jött és helyenkint egy-egy negyed óráig is pusztított. A legsajnálatosabb a dologban, hogy a vetések nagyon kevés része volt biztosítva, így a vidéket a kár érzékenyen fogja sújtani.

TANÜGY.

Bányász joghallgatók.

— Végzett jogászok figyelmébe. —

A pénzügyminiszter tegnap egy pályázati hirdetményt küldött a nagyváradi kir. jogakadémiahoz, melyben a végzett joghallgatókat arra buzdítja, hogy álljanak be bányászoknak. Mindazon végzett jogászok, kik hajlandók bányahivatalkokká lenni, az alatt az idő alatt, míg a Selmeczen lévő m. kir. bányászati és erdészeti akadémiát látogatják, 500 frt évi ösztöndíjban részesülnek s a 3 évig tartó bányacursus befejezése után azonnal bányaeszküdtékké neveztetnek ki 800—1000 frtig terjedő évi fizetéssel és 175—300 lakpénzzel, azonfelül pedig

a bányászati akadémián eltöltött éveik rendes szolgálati évekként számíttatnak be, mely után nyugdíj jogosultságuk van.

A folyamodó joghallgatók mindnyájan kivétel nélkül felvételnek, minthogy a bányászati tisztviselők számát a legközelebbi időben nagy arányban emeli fel a pénzügyminiszter s kilátásuk van a pályázóknak arra is, hogy pár év alatt főbányabiztosok és bányakapitányokká lépnek elő, kiknek fizetése 3000 illetve 3800 frtig terjed.

A pénzügyminiszter leiratában végül arra kéri az igazgatóságot, hogy teljes erejéből oda hatni igyekezzenek, miszerint a jogászok minél számosabban jelentkezzenek, mert ő a maga részéről a legmesszebb menő áldozatokat hozta meg tárczája terhére csak azért, hogy a joghallgatókat a bányászati állásra esábitsa.

MULATSÁG.

A „kath. kör“ nyári ünnepélye.

— Junialis a Sz. László fürdőben. —

Kirügyeztek a fák, fakadnak a bimbók, a nyíló virágok illata édes kábulásba ejti az embert. Zümmögnek a darazsok, csicseregnek a dalos madarak. Valami láthatatlan erő vonja, csalja az embereket a szabadba sétálni mulatni.

Lefoszlott az égről a hideg ónos szürkeség. A kaczér tavasz helyébe nemsokára belebben a nyár pajzán mosolyával, mely jókedvre hangolja a legmorózusabb vén embert is, hát még a fiatalokat, kiknek jóleső érzéssel tágul szívük kint a szabadban az ózondus erdők levegőjében.

Beköszöntött a majálisok szezonja, tegnap 2 majálisról ádtunk hírt, most pedig a »kath. kör« junialisának kell egy kis beharangozót csinálnunk, melyet azonban csak jelezni kell, de reklám nem kell neki, mert olyan az, mint a jó bor, nem kell neki czégér.

* * *

Az alábbi pár sor elég garancia a sikerre:

A nagyváradi »kath. kör« vigalmi bizottsága tegnap délután 6 órakor ülést tartott a kör helyiségében. Az ülésen elhatározták, hogy jövő hó 7-én, Pünkösdi másodikon a pályán junialist rendeznek a Sz. László fürdőben s azonnal megalakították a következő rendező bizottságot:

	Imrik Gusztáv elnök.	
Diószegi Győző alelnök.	Stettner János alelnök.	Gyenge Béla alelnök.
Ifj. Jelinek Ferencz háznagy.		Schweiger Jenő jegyző.
Kelemen Kálmán pénztárnok.		Bozóky Géza ellenőr.
Adamik János	Miskovszky Jenő	
Bárdossy Ferencz jh.	Moldoványi Uyula jh.	
Beleznay Antal	Moldoványi János jh.	
Beliczay Elek jh.	Moldoványi László jh.	
Benkő Ernő jh.	Némethy Ferencz jh.	
Bozóky Kálmán dr.	Nuszbek Sándor jh.	
Cserey Béla jh.	Oó Dezső	
Demetrovits E. jh.	Órley Dénes jh.	
Fábray István	Ifj. Órley Kálmán jh.	
Géher Lambert jh.	Papp János	
Hoffmann K. jh.	Pfalz Kálmán	
Jelinek Géza	Podhradzky Rezső jh.	
Juricskay Aurél jh.	Ifj Rimanóczy Kálmán	
Kálmár Illés	Serly Jenő jh.	
Kolb Árpád jh.	Soltz Béla jh.	
Kolb Géza jh.	Stocker József dr.	
Lakatos József jh.	Sziládky Imre jh.	
Maróczy János	Szkalák József jh.	
Ifj. Márkus János	Sztachó Károly jh.	
Medvigy Eugén jh.	Vidosits Gyula	
Mikó Gyula dr.	Voitkó András jh.	
	Wavrek Kálmán	

A táncmulatság, mely délután 6 órakor fog kezdődni, a Cur-salonnak ez alkalomra fenyesen feldíszított termében fog lefolyni a

37-ik gyalogezred zenekarának és Hamza Miska bandájának közreműködése mellett. Éjjel 1 óra után külön vonat fogja haza szállítani a vendégeket.

A meghívókat a jövő hét elején küldik szét.

EGYESÜLETEK.

Földmives egyesület biharmegyében. Csökmő községben földmivelő munkás egyesület alakulóban. A mozgalom élén Nagy Gy. Lajos ideiglenes elnök és Ifj. A. Tóth József állanak. Az alapszabályokat közvetlenül a miniszterhez küldték fel jóváhagyás végett, a honnan Biharmegye törvényhatóságához küldték be véleményezésre.

Állatbiztosító egyesület. Kismarja községben kölcsönös állatbiztosító egyesület alakult. Az alapszabályokat a miniszterhez leendő felküldés végett beterjesztették Biharmegye alispánjához.

S P O R T.

Biharmegyei lovak a budapesti versenyen. A budapesti lóversenyeken, még egy évben sem vett részt oly sok biharmegyei ló, mint éppen az idén. A többek közt képviselve van a báró Königs w a r t e r Herman istállója három gyönyörű angol ménnel, melyek győzelmére alapos kilátás van. Gróf Zichy biharmegyei uradalmából két lovat vittek fel, ezek is a napokban fognak mérkőzni. Ezen körülmény mindenesetre csak fejlődő állattenyésztésünket igazolja.

I R O D A L O M.

A „Kath. Szemle“ május-juniusi füzeté. Most jelent meg a »Kath. Szemle« május-juniusi füzeté, melynek igen érdekes tartalma a következő: *Vaszary* Kolos hercegprimás elnöki mognyító beszéde a Szent István társulat nagygyűlésén. Dr. *Aschenbrier* Antal a vallásszabadságról. Dr. *Sluckner* János üzlet és erkölcs. Dr. *Karácsonyi* Imre török követség jelentés a vasvári béke megkötéséről. Dr. *Piszte* Imre Szent Bernard és a képzőművészetek, *Cyprian* Vértvándorlás (elbeszélés). *Kálmár* József Májusban (költemény). *Szűcs* József Vihar az erdőben (költemény). *Eszter* (regény). *Fischer Colbrie* Agost Magyar érdek Jeruzsálemben. Könyvismertetések és bírálatok. Ujabb regényeink. Ismerteti dr. Z. J. Régi magyar könyvtár ismerteti dr. *Bartha* József. Csemegi A holtkezi törvény, ismerteti hr. *Pompéry*. Jogbölcséleti előadások ism. ms. Időszaki Szemle.

Scotti híres Elmélkedéseiből. Papok számára megjelent a IV-ik kötet. Az egész mű 4 kötetre. 100 ivre terjed, ára kötetenkint 1 frt 50 kr.

Az év napjára közöl elmélkedéseket a vasár és ünnepnapok evangéliumok alapján. Szellemes gondolataival egyrészt eszményi világitásban mutatja be papi hivatásunkat, másrészt képesekké tesz sőt ihlettségbe is hoz lelkes szent beszédeket tartani (a hétnek hét napjára való tekintettel hét éven keresztül is.)

Főnséges eszméi folytán a megszegyentülés félelme nélkül bátran lehet e becses művet a ft. papság kiváló figyelmébe ajánlani.

A fordító czime: Aujutus Secundus áldozár, Szatmár, kath. főgymnasium.

Kivánatra megtekintés végett is meg lehet a művet kapni.

Irodalmi Jelentés. Teljes tisztelettel értesitem a ft. hazai papságot, hogy »D i s m á s a j o b b l a t o r « cz. vizsgálató könyvem fiatalok és öregek számára már sajtó alatt van s folyó hó végén fog megjelenni. A 7—8 ivből álló iskolai ajándéknak föltötte alkalmas füzet ára 30 kr. — egész vászonba kötve 50 kr. Tíz példány egyszerre megrendelve tetemes árleszállítás t. i. 10 füzött példány 2 frt 10 kötétt példány 4 frt 40 kr, Kapható még nálam Scheffmacher féle, V i t á z ó k a t e k i z m u s leszállított áron 1 frt 80 kr. »B é r m á l á s s z e n t s é g e « 4 hitelemző tanítás mig vagy 50—60 példány ára 30 kr, Ezt a vitázó káté

megrendelői még a készlet tartinyen kapják. Perbete (Komárom m.) május 14-án győri Farkas Sándor nyug. plébános.

— **A lourdesi Novena.** A pold. Szűz tisztelőinak legkedvesebb könyve: jelent meg 2-ik kiadásban. Kilencz napra felosztva közli a lourdesi esemény történetét, közbeszótt vallási fejtegetésekkel; aztán megfelelő imákat tartalmaz, s befejezésül több csodás gyógyulási eseteket. A „függelékben” imák vannak reggelre és estére; ájtatosságok a szentmisére és a szentségekhez való járulásra; legvégül a három nyilvános litánia.

Imakönyvtől is hssználható elmélkedési könyv, alkalmas minden időre. Különösen május havára, oktató részében a bold. szűz tisztelőtére való legszükségesebb tudnivalókat közli, hitbuzgalmi részben pedig kedves elmélkedések között oly történeteket ad elő, melyek mint legújabb keletű nyilvános csodák, kiváló hatással vannak az olvasóra. Legfőképen mint az ájtatosságnak olyan alakja érdemeli meg a kiváló figyelmet, melynek gyakorlása folytán igen sokan tapasztaltak csodálatos eredményt testi bajokban és lelki szenvedésekben. Ára füzve 60 kr., kötve 90 kr. A mű kapható Adjutus utján, vagy pedig Reizer könyvkereskedésében Szatmáron.

Az Oktató népkönyvtár 6-ik száma a következőket tartalmazza: A gátfalvi arisztokraták, humoros rajzok a falusi életből, a jeles humorista Z. V a r g a Mihály kanonok tollából. Két iv. E g y h á z t ö r t é n e t. Sz. Lajos második kereszties hadjárata, halála. Aquinoi sz. Tamás. Sz. Bonaventura erényei. A görögök első egyesülése. II. lyoni zsinat. A sz. föld végleges elvesztése. Missiók a tatároknál. A templariások. M o z a i k. Május havi naptár, tenni-valók a ház és udvar körül. Fejedelmi jövedelmek. A ránczok jelentősége. Apróságok az államról stb. A folyóirat havonként 3 és fél fves füzetekben jelenik meg. Egész évre 2 frt. Megrendelhető az Oktató népkönyvtárnál, Pozsony, Ferencziek. Megrendelhető bármikor.

SZINHÁZ ES MŰVESZET.

A kis herceg.

— május 14.

(—n.) Lecocq kedves zenéjü operette-je került tegnap előadásra közepes — számú közönség előtt s hozzátehetjük mindjárt, hogy közepes volt maga az előadás is. Elismerjük, hogy ennek a darabnak a cím-szerepét ezáltal nem lehetett Székely Irénnek adni, a kinek egyéniségéhez legjobban illenek, mert Székely Irén eléggé igénybe volt véve a társulat itteni tartózkodása alatt, de nem hagyhatjuk említés nélkül, hogy elvégre is a hangot játékkal pótolni alig lehet. Öszinte elismeréssel adózunk R o n t a y Boriska sikkes játékának; igen szépen, igen ügyesen játszott; hogy hangja nincs, arról ő nem tehet.

A m o n Margit a Parthenais hercegné eléggé hálátlan szerepében jól viselte magát; kár, hogy üde, behizelgő hangját nem érvényesíthette, nem lévén hol érvényesíteni.

Feltétlen dicsérettel kell megemlékeznünk P i n t é r r ő l (Montlandry) ki igen szépen játszott s még szebben énekelt.

Jók voltak K ö v e s s y (Frimouse) és T o l n a i n é is, ki igen hasznavehető tagja a társulatnak.

Szép volt a második felvonásbeli női kar a mit a közönség meg is ujrázott; de annál rosszabb volt az első felvonásbeli vegyes kar már illetőleg amennyi keveset hallani lehet belőle mert eltekintve attól, hogy s szoprán zene nélkül is alig volna hallható, a zenekar oly örületes lármában tört ki, hogy igazán csak azt lehetett kivenni a zajból a mi disszonáns volt, az pedig volt szépen.

Heti műsor.

Szombat: A v i g é c z e k (elsőször).

Vasárnap: A v i g é c z e k (másodszer).

REGENY-CSARNOK.

P R A D A.

Fordította K. G.

26.

A báró ur nagyot nyögött, felvette a fejét, kimeresztette a szemét, aztán ismét az asztalra borult.

— Ha tudtam volna, hogy jössz, a lányt elébed küldtem volna — szólt Vilmos.

— Köszönöm! Szívesebben járok magamban.

— Nem sikerült?

— Micsoda?

— Ne tedd magad, szolgálatot kerestél.

— Szolgálatot? Mintha csak cseléd volnék?

— Bánom is én, akár hogy nevezed, csak azt mondd meg, rendben vagy?

— Az ellenkezőt gondolom?

— Olyan rózsás kedvben vagy, azt kell gondolnom, hogy elutasítottak.

A báró felébredt, szemeit dörzsölte, magához akart jönni, végre észrevette lányát.

— Ugy? megjöttél gyermekem. Régen nem voltál itthon? Miért nem irtál, elébed mentem volna, legalább mozogtam volna. Hogy lehetek ilyen álmos.

— Nem lehet csodálni, nagyon nagy itt a hőség, a kályha izzó, mintha kint legalább is ötven fok hideg lenne.

— Mondd el csak gyorsan, hogy jártál. Ugy szeretnék már valami újságot hallani.

Szerencsésebb voltál, mint kétszáz elődöd? Ugy-e nem? Mindjárt gondoltam.

— Ki mondta? — kérde Leonora mérgesen.

— Nagy szerencse Prada! — folytatá a bíró — maradj itthon a szülei háznál, míg apádnak, bátyádnak egy falat kenyere lesz, megosztja veled.

— Ez a szülei ház valami fölséges — gunyolódott Leonora — valóságos Paradicsom.

— A nagyságos kisasszony «lányom» sokat tehetett volna, hogy kissé kellemesebb legyen — szólt Vilmos — jobb feladatot ennél alig találhatna.

— Kiki a maga esze szerint itél. Tehát elmondod, hogy igenis rondben vagyok, még pedig olyan fölségesen, hogy ember nem is kívánhatja jobban. A tiszteletdíj annyi a mennyit kívánok, a ház az enyém és a gyermeké egyedül, és ha nekem úgy tetszik, ti is lakhattok ott, a ház tulajdonosa Indiába megy mindent rám bízott.

Győzelmes arczczal nézett atyjára és fivérére, ezek arca égett az izgatottságtól, minden fáradság kétség eltűnt rögtön.

— Bolond az az ember? — kérde Vilmos — hogy egy ismeretlenben annyira bizik?

— Ó tudja — én jöttem, láttam, győztem. Két hét mulva már ott kell lennem.

— De gyermekem ez nagyon meszeszerű. És az a Dumolly azt akajja, hogy mi is ott lakjunk? Az nem lehet.

— Én is azt mondtam neki, erről tovább, nincs mit beszélni — tette hozzá gyorsan Leonora, azután pedig beszélt, de olyan élénken, tüzzel, hogy Vilmost nagyon meglepte, még ilyenek soha sem látta.

Természetesen csak azt modta el, a mi neki tetszett, nem szükséges, hogy az okoskodó testvér és az «öreg gyermek» mindent tudjon.

Mindent kiszinezve adott elő: Mac Dunolly igazi gentlemant Daisy kis vadvirág, az előtte ejátszódtott jelentről egy szót sem szólt, annál többet beszélt, az apa és lány kölcsönös szeretetéről, az atya követelményeiről nem beszélt, csak annyit említett, hogy Mac Dunolly nem kíván egyebet, csak hogy leánya mindenber ő hozzá legyen hasonló.

— Csak külsőleg? — kérde Vilmos.

— Belsőleg semmit sem érek? — volt a válasz.

— Nem sokat lehetne rá adni, — csipkedte tovább Vilmos, az azonban hallatlanra vette a megjegyzést és tovább folytatá az elbeszélést a gyönyörű házról a cselédségről a megvendéglésről természetesen nagyon kiszinezve.

(Folyt. köv.)

T A V I R A T O K

Alenconi hercegnő temetése.

Páris, május 14. (Saját tud. táv.) Az alenconi hercegnő temetése ma délbén volt. A saint. Philips templomban, mely előtt óriási néptömeg gyült egybe a ravatalnál az alenconi herceg is megjelent, feje még be volt kötve. Jelenvoltak még. Ferdinánd bolgár fejedelem nejével a nápoly, spanyol királynak, a pápai nunczius, diplomaták, az Orleansi herceg képviselője stb. stb. A holttestet holnap szállítják Dreuxbe.

Az angol parlament az idegen ipar ellen.

London, május 14. (Saj. tudósítónk táv.) Az alsóház a külföldi fogházakban készített ipari termékek behozatalát tiltó javaslatát 221 szóval 90 ellen elfogadta.

Nő doktor.

Budapest, május. 14. (Saját tud. táv. *Hugonay* Vilma grófnőt ma avatták doktorá nagy közönség előtt három más doktorral.

Egy millió jötekonyczélra.

Páris, máj. 14. (Saj. tud. táv.) A Gaulon jelentése szerint Mackau báró levelet kapott Castellane gróftól, amelyben ez jelenti, hogy Castellane grófné édes anyja Gould asszony emlékére egy millió francot adományoz arra a czélra, hogy azon telket vásároljanak, mely a jötekonyság intézményeinek elhelyezésére szolgáljon.

Az angolok és a bimetalizmus.

London, május 14. (Saj. tudósítónk táv.) A bimetalista parlamenti bizottság ma az alsóházban ülést tartott, a melyen sok képviselő és munkásvezér vett részt. Knaldsworth William elnök jelentésében előadta, hogy a kérdés kedvező megoldására soha a kilátások oly kedvezők nem voltak, mint ma. A bizottság kimondotta, hogy erélyesen működni fog a bimetalizmus érdekében.

A görögök előnyomulása Epiruszban.

Athén, május 14. (Saj. tudósítónk táv.) Kocitzaból jelentik tegnap este 6 óráról: Regaláris csapatok és epiruszi szabad csapatok szállottak partra a Luross torkolatán túl a nikopolósi ütegek tüzelése mellett. A nyugati hajóraj egyidejűleg megtámadta Prevesat és a görög előrsők visszaverték a törököt. Az összes hadasok, a melyek Aitát nem szállták volt meg, Nikopolis felé nyomultak. Beirzak tiris sorokdandáaraa kadály talanulnyomult előre Phlippides felé.

Ostromok.

Athén, május 14. (Saj. tudósítónk táv.) Nikopuls és Prevesa ostroma kezdetét vette.

A béke föltétele.

Konstantinápoly, máj. 14. (Saját tud. táv.) A posta mértékadó köreiben elhatározottan beszélnek, hogy Görögországnak Krétáért Thessaliát kell adni s így Krétáról lemondanak, de Thessaliát követelik.

Csata Epiruszban.

Athén, május 14. (Saját tud. táv.) Artából jelentik éjszakai 1 óráról, hogy Beizahizisnek tegnap Imaret környéken csatája volt. A törökök vissza vonultak egy hadoszlop kivételével

a, melyet a görögök bekerítettek. Egy görög őrnagy 4 tiszt, 27 katona megsebesült. Gol-fonopolo dandára Chalikiadesig nyomul előre és folytatja előrehatolását. Soros vashidja ellen a melyet ha elfoglal Pievesz nem lesz képes elfoglalni. Manos ezredes megerősítette állását Imaretben.

Dellyanis és Kréta.

Athén, máj. 13. (Saj. tud. táv.) Dellyanis volt miniszterelnök rosszaságát fejezte ki a felett, hogy a csapatok Krétát elhagyták.

Volo helyzete.

Athén, május 14. (Saját tud. táv.) Görögország a voli öbölre kimondta a blokádot. A voloi török parancsnok kiáltványban hívja fel a lakosságot, hogy hajón térjenek vissza. A hajók bármilyen zászló alatt jöhetnek a görögöt kivéve.

Ütközet előtt?

Athén, május. 14. (Saját tud. táv.) A török csapatok olyan mozdulatokat tesznek a melyek közeli ütközetre enged következtetni.

KÖZGAZDASÁG.

Ébredés.

A biharmegyei gazdasági egyesület, május hó 9-ikével, felhívást intéz a megye gazda közönségéhez, melyben arról értesíti azt, hogy szerződést kötött *érdekében* a Fonciere pesti biztosító intézettel tűz és jégkár elleni biztosítás tárgyában; mely szerződés alapján az egyesületnek tagjai *telemes kedvezményben* részesülnek; ennél fogva kedves köteleességet vél teljesíteni, midőn azt ajánlja a gazda közönségnek, hogy biztosításait az említett társulatnál eszközöljék, mert ez által az egyesület is támogatják, miután az, minden kötvény után, megállapított 5 % jutalékot kap az egyleti tagok által befizetett díjtételekből.

Ezen felhívás lapunk május 9-iki számában meg is jelent.

A fővárosi hírlapok pedig május 7-én azt újságolják, hogy az *országos magyar biztosítási szövetkezet*, a 100.000-ik biztosítási kötvény kiállításával, fényes lakomát rendezett *Teleky Géza* gróf, *Andrássy Géza* gróf, *Bujanovics Sándor*, *Dessewffy Arisztid*, *Püspöky Emil*, *Szilassy Zoltán* és többek jelenlétében; mely alkalommal, örömlüknek adtak kifejezést, hogy a legelőkelőbb gazdakörben támadt biztosítási szövetkezet immár konsolidálnak tekintendő és ünnepelték Károlyi Sándor grófot, Dessewffy Aurel grófot, Péchy Tamást és több jeles alapítót, a kik a szövetkezetnek kezdettől fogva igaz jó akarói és támogatói voltak.

Ugy vagyunk értesülve, hogy ezen biztosítási szövetkezet 20—25% olcsóbban biztosíthat mint más nyereszkes intézet és a fentemlített személyek a solid kezelésre nézve biztosan nyújtanak annyi garanciát, mint Haas Jakab vagy Földiák Gyula és társai.

A gazda közönség érdeklődésének felkeltésére ma napság nem elegendő azzal biztatni, hogy a Fonciere *telemes kedvezményeket* nyújt, hanem meggyőző számokkal kellene azt igazolni, hogy a gazda közönség előkelőségei által alapított *kölcsönös biztosítási szövetkezet* milyen előnyöket nyújt és ezzel szemben mennyivel jobb szerződést volt szerencsés a gazdasági egyesület más intézetnél kieszközölni. Ritkán találkozunk gazdasági egyesületünk nyilvános működésével, megengedjük, hogy ma-

gában az egyletben és a tagok között folyik a pezsgő élet; de a Fonciere-vel kötött szerződése, a legjobb föltevésből kiindulva, azt tanúsítja, hogy nincsen a külvilággal kellő érintkezésben, nem tudja, hogy a sokféle kiaknázás elhárítása végett, a magyar gazda közönség vezér emberei biztosítási szövetkezetet létesítettek s hogy az a százezredik kötvényének kibocsátását is megünnepelte.

Ha ezt nem tudta, arra való a sajtó, hogy fölébressze, ha pedig értesülve volt közölje számokban az előnyök különbségét, hogy a gazda közönség azt hálásan igénybe vehesse.

—8.

A selyemgubók beváltási ára. Tegnap érkezett le a földmivelésügyi minisztertől a selyemgubóknak a folyó évre megállapított beváltási ára. Az erről szóló miniszteri rendelet három osztályba sorozza a beváltandó gubókat. Az I. osztályba a teljesen hibátlan, erős kemény, tiszta föltnélküli gubók tartoznak, melynek kilója 1 frtért lesz beváltva. A II. osztályba a gyenge, de tiszta, kissé foltos gubók tartoznak. Ezek beváltási ára 50 kr kilogrammonként. A III. osztályba a teljesen hasznavehetetlen gubók tartoznak, melyek kilója 5 kr. A városligetben már napok óta folyik a selyemhernyők tenyésztése, melyek naponként ezer számba kelnek ki a petékből. Rátkay József a fáradhatlan selyemtenyésztő ki nálunk az új jövedelmezési forrást megnyitotta, díjtalanul ad bárkinek petét, ha ez iránt hozzá fordulnak.

A mezőgazdasági hitel. Majdnem másfél éve annak, midőn a kormány elnöke a képviselőházban kijelentette, hogy a kormány mielőbb törvényjavaslatot fog bemutatni a mezőgazdasági hitel javítása érdekében. E javaslat, melynek czélja lett volna a jelzálogos biztosíték nélkül kibocsátott intézeti kötvények garanciáink megszabása el is készült, bemutatását azonban meggátolták egy helybeli nagy jelzálog intézet élén álló politikusok, kik a támasztandó versenytől / feltéték vállalatukat. Ezek szavát nem merték ignorálni, a javaslatot átdolgozták s az, mint az Agrár Értesítő-nek jelentik, valószínűleg még e hó folyamán be fog terjeszteni a képviselőház elé. Nagy érdekek fűződnek hozzá.

Szövetkezeti kongresszus Tarbes-ban. A francia hitelszövetkezetek f. évi. augusztus havában a pyrenei hegyek között a régi rómaiak által alapított Tarbesban nagy kongresszust fognak tartani. Ezen Magyarországból is többen vesznek részt s mint az Agr. Ért. jelzi, György Endre az oláh pénzügyminiszterekről, Károlyi Sándor gróf pedig a magyar szövetkezeti mozgalomról s kormányunknak ezzel szemben elfoglalt állásponjtáról fog előadást tartani. Tudomásunk szerint ez lesz az első alkalom, midőn a magyar szövetkezeti mozgalom eredményeit az iránta már is erősen érdeklődő külföldnek bemutatjuk.

A homestead Oroszországban. A szabad Amerikának ezen egy időben nálunk is sokat vitatott intézményét az abszolút Oroszország sietett saját viszonyai szerint módosítva legelőbb megvalósítani. Az 1893. évi december 14-én kelt törvény ugyanis abból a czélből, hogy a paraszbtirtoknak szétforgácsolását és eladásulását megakadályozza, kimondotta, hogy a paraszttelkeket eladni csakis ugyanazon községben lakó parasztnak szabad. Megtiltja az elzálogosítást, privát adósságok betáblázását. Ugyancsak egy 1893-ban június 8-án kelt törvény korlátolja a birtokok fölosztását is és bármi legyen is ez intézkedések eredménye, annyi bizonyos, hogy az orosz kormánytól a gondoskodást a muzsik jövője iránt — eltagadni nem lehet.

Sertésvész elleni küzdelem az Egyesült Államokban. Az észak-amerikai Egyesült Államok egy némelyikében a sertésvész (sertéskolera) az utóbbi években óriási károkat okozott a farmereknek, így egyedül Iowa államban a múlt évben több mint tizenöt millió dollár értékű sertés pusztult el. Wilson az új földmivelésügyi miniszter a sertésvész elleni

küzdelmet hasonló módon akarja intézni, mint a szarvasmarhák tüdővése ellen azt már az előbbi kormány sikerrel megtette. U. i. külön szakegyéneket küld ki a központi kormány költségén az egyes államokba, a kik a helyszínen nemcsak tanulmányozni fogják a sertésvéset, hanem kísérleteket fognak tenni a betegség elleni óvószerekkel. A kormány ezeknél a kísérleteknél számít ugyan a farmerek közreműködésére, de csak annyiban, hogy a kísérletekre alkalmat adjanak és sertéseiket a kísérletekre átengedjék, de minden a kísérletek alatt eldöglött, vagy a kísérletek érdekében leölt sertés árát a valóságos husértékben megtéríti a farmereknek. A földmivelésügyi miniszter nálunk is felszólította a gazdákat a sertésvész elleni kísérletek tételére, azonban a mi gazdáink az egész kockázatot maguk viselik. Természetes, hogy csak csekély számú, nagyon is elkéseredett gazda vállalkozhatik arra, a minek az eredménye aztán nagyon is kétesnek ígérkezik.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1897. május. 14-én.

Magyar aranyjáradék 4%	— — — —	122.30
Magyar koronajáradék	— — — —	99.60
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	— — — —	122.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	— — — —	101.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	— — — —	120.50
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	— — — —	97.50
Italmérségi jog megváltási kötvény	— — — —	100.50
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	— — — —	97.75
Magyar nyerevény sorsjegy-kölcsön	— — — —	154.50
Tiszszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	— — — —	142.—
Osztrák járadék papírban	— — — —	101.50
Osztrák járadék ezüstben	— — — —	101.50
Osztrák járadék aranyban	— — — —	122.50
Osztrák korona járadék	— — — —	101.25
1860. osztrák államsorsjegyek	— — — —	145.50
Osztrák magyar bankrészevény	— — — —	950.—
Magyar hitelbank részevény	— — — —	392.—
Osztrák hitelintézeti részevény	— — — —	363.—
Osztrák-magyar államvasuti részevény	— — — —	354.50
20 frankos arany (Napoleonkor)	— — — —	9.52
Német birodalmi márka	— — — —	57.62
London vista	— — — —	119.60
Páris vista	— — — —	17.65
20 márkás arany	— — — —	11.72

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

Legujabb fővárosi életkép!

Bérlet 12-ik szám. Bérlet 12-ik szám.

Páros.

Páros.

Nagyvárad, 1897. évi május 15-én,
az arad-nagyvárad színtársulat által.

Itt először:

A V I G É C Z E K.

Fővárosi életkép dalokkal.

S Z E M É L Y E K:

Müller Sebestyén, fűszerkereskedő	—	Czakó Vilmos.
Szidi } leányai	— — — —	Mészáros Giza.
Gizi }	— — — —	Rontai Boriska.
Csuka Dénes, budapesti nagykereskedő	—	Bács Károly.
Alfréd, fia	— — — —	Balla Imre.
Kónyai Manó	— — — —	Tompa Kálmán.
Berzenyi Győző	— — — —	Szendrey Mihály.
Abelesz Samu	— — — —	Kövessy Albert.
Czakó Viktor	— — — —	Pesti Kálmán.
Griffi Szaniszló, segéd Müllernél	—	Hegyessi Gyula.
Lengyel Fáni, trafikos leány	—	Amou Margit.
Melanie, Abelesz felesége	—	Tolnainé.
Pásztori Jenő, könyvvezető Müllernél	—	Keszler Ede.
Egy olasz énekes	— — — —	Déri Jenő.

Kezdeté fél 8, vége 10 órakor.

Holnap vasárnap, 1897. évi május hó 16-án.

K é t e l ő a d á s.

Délután fél 4 órakor, félhelyárral:

A K É T Á R V A.

Színmű.

Kezdeté délután 4 órakor, vége 6-kor.

Este fél 8 órakor rendes helyárral:

M á s o d s z o r:

A V I G É C Z E K.

Fővárosi életkép dalokkal.

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Csak május 31-ig tart.

Csak május 31-ig tart a hatóságilag engedélyezett végeladás.

Hol?

Hol?

STERN LAJOS

üzletében.

Aki minden vásárlásnál legalább 40 százalékot szándékszik megtakarítani úgy saját érdekében áll szükségletét nállam fedezni u. m.

férfi, női és gyermek cipőkben

kalapok, ingek

valamint mindennemű

férfi divat árukban rendkívül leszállított árak mellett beszerezhető.

107-15-20

A n. érdemű közönség b. figyelmét a hatóságilag engedélyezett végeladásra tisztelettel felhívja:

Stern Lajos,
Nagyvárad, Bémer-tér.

Férfidivat-árak meglepő olcsó áron.

Csak május 31-ig tart.

Csak május 31-ig tart.

Emléklombok

füzve 40 kr., vászonkötés 1 frt, bőr imitációban 80 kr.

A díszesen kiállított füzet tartalma:

A biboros-püspök jól talált arczképe.

I. RÉSZ.

Az aranymisés bibornok élete és működése.

Üdvözlő dal. A bibornok aranymisése, Schlauch bibornok életrajza. Epizódok az aranymisés bibornok életéből. Fényképek az ünnepeltről. Schlauch bibornok beszédei. Schlauch bibornok mint tudós. A püspöki helynök körlevele a bibornok jubileumáról

II. RÉSZ.

Kitüntetések, ajándékok, tisztelgések, sürgönyök és levelek.

A pápa levele és ajándéka. A király levele. Tisztelgések. Sürgönyök és levelek.

III. RÉSZ.

Az aranymise és megünneplése.

Az áldozat bemutatása és a prédikáció. A bibornok adományai. Ebéd a bibornoknál. A plébániák tisztelgése. Újabb üdvözlő levelek és táviratok. Ünnepek. Troadalom.

K a p h a t ó: Ungár Jenő, Pauker Dániel és Kiss Dávid kereskedőknél, valamint a

Szent-László könyvnyomdában NAGYVÁRADON, Apáca-utca 3.

Salon garnitúrák 55 forinttól feljebb

Van szerencsénk a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy *Kossuth-utczán* (Biharmegyei takarékpénztárral szemben) a mai modern kornak megfelelő

98-13-20

BUTOR ÜZLETET TÓTH és TONK

cég alatt nyitottunk, hol mindennemű száraz anyagból készült

fa, kárpitos, vas, valamint konyha-butorokat

raktáron tartunk. — Asztalos és kárpitos-műhelyünket melyet saját felügyeletünk alatt vezetünk, ajánljuk a n. é. közönség becses figyelmébe. — Nagy raktárt tartunk mindenféle butorokból; továbbá szállodai, vendéglői, kávéházi berendezéseket a legolcsóbb árban szállítunk és pontosan fogantositunk. — Javításokat és csomagolást elvállalunk a legolcsóbb árban.

Becsés megrendelését kérve, kérjük raktárunkat megtekinteni, s maradunk kiváló tisztelettel:

TÓTH JÓZSEF,
asztalos.

Két tanuló felvétetik.

TONK EMIL,
kárpitos.

Diványok legjobb kivitelben 15 forinttól feljebb

Lőszőr matraczok 14 firtól feljebb

Afrik matraczok 5 forinttól feljebb

Új Butortelep!!

PORJESZ HERMAN

bútor gyári raktára

Nagyváradon, Zöldfa-utca 34. szám.

Elegáns asztalos és saját műhelyemben készült kárpitos-butorok

Háló-, ebédlő-, úri-szoba-, és szalon-berendezések igen nagy választékban

minden modern ízlésben, u. m. angol-, góth-, mór-, ó-német és francia renaissance, baroque, roccoco és empire-stylben.

Hajlított fa-, vas- és rézbutorok, függönyök, szőnyegek, képek s díszítési tárgyak igen jutányos árban.

Pontos kiszolgálás!

Coulaus eljárás!

88-12-20

Kivánatra rajzok és költségvetések.

Vas és rézbutorok óriási választékban gyári árak mellett.

Teljes lakás kávéház-, szálloda- és fürdő berendezések.